

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Józef Górny**

Warszawa, dnia 26 stycznia 2010 r.

**Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej**

KNO-410-04-03/2009
P/09/074

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała w Ministerstwie Edukacji Narodowej (Ministerstwo) realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym (Dz. U. Nr 17, poz. 141, ze zm.) w latach 2007 – 2009.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 11 stycznia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Minister niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność Ministerstwa, mimo stwierdzenia nieprawidłowości.

Przyjmując pozytywną ocenę NIK uwzględniła w szczególności: realizację *Rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce*, przestrzeganie zasad dopuszczania do użytku szkolnego podręczników dla potrzeb kształcenia uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych, uwzględnianie problematyki edukacji mniejszości narodowych i etnicznych w określaniu kierunków nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratorów oświaty oraz zrealizowanie wniosków pokontrolnych NIK po kontroli przeprowadzonej w 2004 r. pn. *Funkcjonowanie szkół mniejszości narodowych i etnicznych*.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności: przypadków opóźnień w rozliczaniu dotacji udzielonych na zadania zlecone przez Ministerstwo, niedostosowania przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań

umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. Nr 214, poz. 1579) do ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.), braku doradców metodycznych w czterech województwach oraz braku niektórych podręczników dla uczniów mniejszości.

1. W trzech spośród 160 zbadanych wniosków o udzielenie dotacji (2%), dotyczących realizacji *Rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce*, stwierdzono opóźnienia w rozliczeniu kwoty ogółem 37,5 tys. zł, wynoszące od ośmiu do 13 dni. Należy podkreślić, że w ramach ww. *Programu* w skontrolowanym okresie Ministerstwo zrealizowało 238 wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej wśród uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych, na kwotę łączną ponad 1,9 mln zł.

Przy rozliczeniu zadania pn. *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych realizowanych na rzecz uchodźców, mniejszości narodowych/etnicznych mieszkających w Polsce, służących kultywowaniu języka, tradycji i kultury kraju pochodzenia lub nauczaniu języka polskiego*, realizowanego przez Ministerstwo w 2008 r. za kwotę ponad 129 tys. zł, stwierdzono trzy przypadki opóźnień w rozliczeniu dotacji spośród siedmiu zadań (43%), wynoszących od ośmiu do 43 dni.

Wymienione przypadki opóźnień w rozliczaniu udzielonych dotacji naruszały art. 107 i art. 132 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, ze zm.), według których rozliczenie dotacji powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia, a w przypadku dotacji na realizację zadania za granicą - 60 dni od dnia jego przedstawienia.

2. Ministerstwo nie dostosowało § 9 ww. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. do art. 22a ust. 8 ustawy o systemie oświaty oraz do wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczenia do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. Nr 89, poz. 730).

Zgodnie z wydanym na podstawie ww. przepisu ustawy o systemie oświaty ww. rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. program

wychowania przedszkolnego i program nauczania w szkole dopuszcza do użytku odpowiednio dyrektor przedszkola lub szkoły, na wniosek nauczyciela (§ 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia), podczas gdy § 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. stanowi, że nauczanie języka mniejszości języka regionalnego, własnej historii i kultury oraz geografii państwa, z którego obszarem kulturowym utożsamia się mniejszość narodowa, odbywa się na podstawie programów nauczania i podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

3. Ustalono, że w czterech województwach w kuratoriach oświaty brakuje doradców metodycznych dla potrzeb edukacji dzieci i młodzieży należącej do mniejszości narodowych i etnicznych, pomimo zaangażowania Ministerstwa w zapewnienie ww. doradców metodycznych.

Dotyczy to województw: dolnośląskiego (w zakresie nauczania języka ukraińskiego i hebrajskiego), lubuskiego (język ukraiński), mazowieckiego (język ukraiński, ormiański i hebrajski) oraz śląskiego (język niemiecki).

4. W ofercie podręczników dla potrzeb kształcenia mniejszości narodowych i etnicznych brakuje podręczników z zakresu historii i geografii kraju pochodzenia dla mniejszości niemieckiej, ukraińskiej, białoruskiej i litewskiej oraz poradników metodycznych, w tym dla potrzeb edukacji mniejszości romskiej.

Ponadto stwierdzono, że problematyka z badanego zakresu zadań nie była włączona do tematyki kontroli prowadzonych przez Ministerstwo w kuratoriach oświaty w ramach nadzoru działalności kuratorów w zakresie efektywności wykonywania przez nich nadzoru pedagogicznego.

* * *

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli wnosi o realizację następujących wniosków pokontrolnych:

1. Zapewnienie terminowego rozliczania dotacji udzielonych przez Ministerstwo.
2. Dostosowanie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. do przepisów ustawy o systemie oświaty i wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r.

3. Uzupełnienie oferty podręczników w zakresie nauczania historii i geografii kraju pochodzenia mniejszości narodowych.
4. Uzupełnienie tematyki kontroli prowadzonych przez Ministerstwo w kuratoriach oświaty o problemy edukacji mniejszości narodowych i etnicznych.

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Minister o przesłanie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczyn niepodjęcia takich działań

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Minister prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadsyłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.